

Úvodník

Vážené včelařky, vážení včelaři, další číslo elektronického zpravodaje PSNV je před Vámi a i když Vás už jistě lákají ven opojné vůně prvních květů, sluníčko a samozřejmě vaše včelky, věřím, že si uděláte chvíli a začtete se.

Přinášíme Vám informace o proběhlém sněmu spolku, připomínku jarních prací, výzvu k vyplnění dotazníku Coloss, reportáže z výstav, pozvánku na blížící se zajímavou online přednášku “Jak na oddělky” a nakonec povídání o rouskovém pylu.

Pro prvočitatele: e-Věstník vydává Pracovní společnost nástavkových včelařů CZ,

z. s. Jedná se o nepravdivý elektronický zpravodaj, který je zasílán členům PSNV do jejich emailových schránek obvykle cca jednou za měsíc. Vychází ve dvou podobách: v emailové, která je pouze textová a v grafické (DOPORUČUJEME), která je v souboru PDF a kde obvykle naleznete i fotografie aj. grafické prvky. Všechna dosud vydaná čísla e-Věstníku naleznete [na webu PSNV](#). Členové PSNV zde samozřejmě uvidí po přihlášení i čísla nevěřejná.

Marek Konvičný

Aktuality

Proběhl sněm, a co bylo na něm...

V sobotu **22. března** bylo pěkné slunečné počasí. Přesto se někteří členové našeho spolku nepustili do včelaření ani se nevydali na výlet. Místo toho zamířili do Brna na v pořadí třináctý sněm PSNV.

Od devíti hodin se Freskový sál Staré brněnské radnice naplnil a na úvod před samotným sněmem zazněla přednáška **Ing. Václava Nováka** k problematice sršně asijské. Tento dobrovolný hasič a včelař kromě podrobných informací o životě kolonie a detailech rozmnožování tohoto invazního druhu poutavě popisoval

zajímavé zkušenosti s lokalizací a likvidováním hnízd obávaného predátora, které nabyt při svých studijních návštěvách Francie.

V čele místnosti nahoře nad promítacím plátnem vyzýval účastníky latinský nápis **CONSILLIVM** k radě či poradě. Přesně v tom duchu se po skončení poutavé přednášky rozproudil běh obvyklých sněmovních úkolů. Jednotliví členové vedení informovali o činnostech spolku v minulém roce, a sice za oblasti, které mají na starosti. Kromě nejdůležitějšího tématu - hospodaření zazněly příspěvky ke stavu členské základny, jejímu postupnému stárnutí a výše členských příspěvků. Obsáhlé téma se týkalo našeho časopisu Moderní včelař a spolupráce s dalšími institucemi či tiskovinami. Nezanedbatelnou část dopoledního programu obsáhla informace o vzdělávacích aktivitách spolku, každoroční

soutěži Med Roku, participování na včelařských výstavách a provozu našich Facebookových stránek. Rovněž Kontrolní komise spolku doplnila informaci o své činnosti.

Po takto obšírném ohlédnutí za uplynulým rokem byly nastíněny také plánované úkoly pro rok nadcházející, které si spolek a jeho jednotliví členové hodlají naložit na svá bedra. Kromě už tradičních Letních škol nástavkového včelaření, Otevřených úlů, Medu roku a podobně byly účastníci seznámeni s **Odbornou včelařskou konferencí** chystanou u **příležitosti uplynutí pětadvaceti let od založení spolku**. Tato má proběhnout v Praze v sobotu **22. listopadu 2025**.

Na společném obědě v restauraci U Dřevěného orla se rozproudila společná debata, která plynule přešla do odpolední části sněmu, který pokračoval velmi otevřenou diskuzí. Náměty k debatě se našly různé a přiznejme si, zaznívaly i hlasy silně kritické pravděpodobně ovlivněné dalším latinským nápisem **IVSTITIA** pokukujícím od stropu freskového sálu a vyzývajícím

ke spravedlnosti. Kromě výhrad k vedení členské evidence na spolkovém webu zazněla také kritika často neaktuálních informací na spolkovém Facebooku. Hlavní výtky zúčastněných však směřovaly na velmi špatnou komunikaci vedení se členy prostřednictvím našeho interního fóra. Trnem v oku některých bylo i několik delší dobu nedotažených úkolů kupříkladu nedotažené webové stránky určené začátečníkům.

Protože každý rok podle stanov vyprší mandát třetině členů obou sněmem volených orgánů spolku tedy rady a kontrolní komise, bylo třeba v závěru sněmu doplnit volbou tato uprázdněná místa. Škoda, že nikdo z přítomných nenašel dost odvahy k tomu vzít na sebe tu odpovědnost a zkusit se ucházet o sice bezúplatné leč důležité posty. Takto byli sněmem zvoleni opět titíž kandidáti (do rady spolku **Leopold Matela**, **Petr Kellner** a **Alena Machová**, do kontrolní komise pak **Vladimír Sabolovič**). Příště, doufejme, se najdou další členové, kteří budou ochotni čelit novým výzvám.

Petr Kellner

Jarní práce ve včelstvech

Zima už je definitivně za námi a včelařská sezóna se pomalu rozbíhá. Kdybychom měli zimu charakterizovat jedním slovem, bylo by to slovo „suchá“. Snad to příroda dožene v průběhu sezóny a nebude to mít negativní vliv na naše včelaření.

Počasí v březnu už přineslo první proletové dny, a tak je načase zhodnotit stav včelstev a připravit se na hlavní jarní práce. Co dělat na přelomu března a dubna?

1. Kontrola včelstev. Při prvním otevírání úlů po zimě je klíčové zhodnotit množství zásob, přítomnost matky a celkovou sílu včelstva. Pokud jsou zásoby nedostatečné, je nutné přikrmit. V tomto období se jako nejlepší varianta jeví těsto.

2. Podpora rozvoje. Jakmile se počasí stabilizuje, je možné začít s lehkým

podněcováním, aby se podpořil rozvoj plodování. Ne každý včelař je ale příznivcem podněcování.

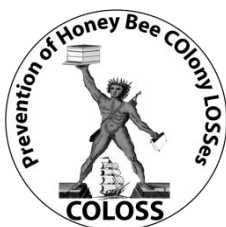
3. Kontrola zdravotního stavu. Zjistěte, zda nejsou včely postiženy nosematózou nebo jinými chorobami. Pokud ano, je potřeba zasáhnout včas. Při důkladné prohlídce se přímo nabízí ošetřit včelstva roztokem kys. mléčné v rozprašovači.

4. Čištění úlů a výměna dna. Na jaře je vhodné odstranit nečistoty a staré mrtvé včely ze dna úlu, případně dna úplně vyměnit za čistá.

Jaro je pro včelaře nejdůležitějším obdobím – správná péče nyní zajistí silná včelstva na hlavní snůšku. Přejeme úspěšný start sezóny!

Miroslav Slaviček

VÝZVA PRO VČELAŘE: Zapojte se do projektu COLOSS – Monitoring zimování včelstev!

Vážení včelaři, blíží se čas, kdy můžeme společně přispět k lepšímu pochopení zdravotního stavu včelstev v České republice.

I letos probíhá mezinárodní anketa **COLOSS – Monitoring zimování včelstev**, která pomáhá sledovat úspěšnost zimování a identifikovat faktory ovlivňující úhyny včelstev.

Proč je důležité se zapojit?

- Přispějete k celosvětovému výzkumu zdraví včel.
- Získáte cenné informace o situaci včelaření v ČR.

- Pomůžete ke zlepšení metod chovu a prevence ztrát včelstev.

PSNV je dlouhodobým partnerem tohoto projektu a podporuje ho od jeho samotného počátku. Díky vaší účasti získáme přesnější data, která mohou pomoci nejen včelařům, ale i odborníkům a vědcům v oblasti ochrany včel.

Zapojte se i vy! Vyplnění dotazníku vám nezabere mnoho času, ale jeho přínos je obrovský. Více informací a dotazník najdete [na stránkách projektu COLOSS](#). Děkujeme, že pomáháte včelám i včelařům!

Miroslav Slaviček

Reportáže

Včela Ostrava (7. – 8. března 2025)

Jako tradičně jsme se stali vystavovateli na největší včelařské výstavě v Česku se stánkem PSNV, a to hned 2x. Na vysvětlenou: v jednom stánku jsme prezentovali naše vzdělávání, v druhém ostatní aktivity PSNV.

V přízemí výstavní haly byly stánky s prezentací včelařských škol. Na našem stánku se návštěvníci mohli informovat o studiu hned na dvou našich včelařských školách. První možností je [SOU Blatná](#), kde studenti ukončí dvouleté dálkové studium výučním listem v oboru Včelař. Druhou možností, jak se vzdělat ve včelařském oboru, je [Moravská včelařská škola v Hranicích na Moravě](#). Zde se jedná o roční dálkové studium

(10 víkendů), kde absolventi získají nejen teoretické, ale i praktické vědomosti, a dovednosti.

Druhý stánek byl ve druhém patře výstavní haly. Zde jsme náš stánek umístěný na rohu uličky otevřeli nejen zepředu, ale i z boku, abychom měli více možností oslovit návštěvníky výstavy. Návštěvníci měli velký zájem o náš časopis Moderní včelař, učebnice Včelařství a také o novou knihu v naší nabídce „Letní přerušování plodování matky v boji proti včelím chorobám“, [která už je i na našem e-shopu](#).

Petr Kocián

Apis Expo Nitra (14. – 15. března 2025)

Hned týden po výstavě Včela Ostrava se náš tým vydal se stánkem na druhý ročník výstavy Apis Expo do Nitry. Stánek PSNV nechyběl ani na loňském prvním ročníku této výstavy. I tady na Slovensku jsme nabízeli náš včelařský časopis Moderní včelař a všechny publikace a knihy. Velký zájem byl opět o učebnice včelařství i o novinku v našem sortimentu: knihu „Letní přerušování plodování matky v boji

proti včelím chorobám“. Jsme rádi, že i za hranicemi naší země je o naše publikace a časopisy zájem. Na našem stánku nás navštívilo i mnoho zákazníků z Česka. Těšíme se na Vás na dalších výstavách v Česku i na Slovensku.

Petr Kocián

Pozvánky

Jak na oddělky - online 2025

V dubnovém vydání Moderního včelaře, který vyjde na přelomu března a dubna, se **Ing. Petr Texl** bude věnovat tvorbě odděleků, tedy dovednosti, kterou by měl zvládnout každý včelař.

Množit včelstva pomocí odděleků je snadné. Pomineme-li začátečníka, který nemá kde brát a poptává včelstvo, tak včelař, který každý rok nakupuje oddělky by snad ani neměl včelařit. Tvorba odděleků je základní včelařská dovednost, často spojená s jednoduchým odchovem matek.

Přednáška navazuje na článek v MV4/2025 a proběhne **15. dubna 2025** od 18 do 21 h. online. Přihlásit se na ni můžete [ZDE](#).

Kancelář

Různé

Včelí pastva - povídání o pylových rouskách

Včelařská témata se vzájemně prolínají, a tak i pro zapálené “kytičkáře” a nadšené budovatele zdrojů včelí snůšky může být zajímavé se dozvědět něco, co zasahuje spíše do oblasti biologie včely, či apiterapie. Téma apiterapie – využití pylu ať už rouskového, či tzv. pergy,

pro léčebné účely ponechám zatím stranou a dále se podíváme blíže na rouskový pyl.

Nejprve několik čísel. Pro pyl vyletuje 15 až 30 % létavek (sběratelek pylu) 3x až 30x za den. Jedna rouska váží 7 až 15 mg. Aby létavka narouskovala náklad pylu

musí navštívit 50 až 300 květů. Váha obou rousek činí průměrně 35 % váhy létavky.

Jak včely tvoří pylové rousky

Včela prolézá kolem tyčinek květu a na chloupky jejího tělípka se přichycuje pyl. Sběratelka vzlétne z květu a vznáší se nad ním, přitom rychlými pohyby nožek shrabuje pyl. Jazyček má vystrčený kupředu a každou chvíli se jím dotýká

předních nožek – navlhčuje je medem, kterým si naplnila medný váček před výletem z úlu. Hlavu a přední část hrudníku pročesává předními nožkami, zadní část hrudi a zadeček pročesává třetím párem nohou. Pak shrábne pyl hřebenem na středních nožkách, sevře je patami zadních nohou a vyčese pyl do pylového kartáčku, který je tvořen 10 řadami tuhých brv.

(Foto Mina de Ciencia, Wikimedia Commons)

Když se na kartáčku nahromadí větší vrstva pylu, je vyčesán hřebenem protější holeně zadní nohy. Tím se dostává do prostoru mezi patou a holení do tzv. pylových klíštěk – pylového tlačítka. Pravidelným stlačováním paty a holeně se pak pylová pasta posouvá do pylového

košíčku, který je umístěn na vnější straně holeně třetího páru nohou.

Při posunu pylu vydatně pomáhají drobné zoubky na základně pylového tlačítka. Pylový košíček je mírnou prohloubeninou s delším chloupkem uprostřed a s řadou

tuhých a srpovitě zahnutých chloupků na okraji. Z pasty postupně vzniká pylová rouska mírně ledvinovitého tvaru.

Velikost a barva rousek

Některé včely tvoří velké rousky, jiné menší a některé létavky nedovedou pyl rouskovat vůbec. Pylové rousky sběratelek nektaru jsou zpravidla menší. Není velkou zvláštností rouska dvoubarevná.

Tmavší jsou brzy ráno, po dešti a na začátku období kvetení rostlin. Jinak mají pylové rousky charakteristické zbarvení rostliny, z jejichž pylu byly vytvořeny. Barva medu z medného váčku, kterým sběratelka navlhčovala sbíraný práškový pyl, má na odstín barvy rousky také vliv. Rostliny mají často úplně jinou barvu květů, než je barva jejich pylu, což může být pro laiky často velmi matoucí.

(Foto Utajený včelín)

Sběr pylu a rozpoznávání zdrojů

Rouskový pyl se sbírá pro farmaceutické, potravinářské a zemědělské účely pomocí pylochyťů, což jsou speciální zařízení, která se upevňují na česno nebo dno úlu. Létavky, které se do úlu vracejí, musí prolézat pylochytem a přitom z nožek ztrácejí rouskovaný pyl. Pylochyť a v něm zachycené rousky mohou včelaři posloužit při určování zdroje snůšky. V literatuře lze nalézt větší, či menší atlasy barevných

rousek, které nám mohou s určováním napomoci. PSNV v minulosti vydala **Průvodce barvami pylových rousek** a můžete jej zakoupit [ZDE](#). Jedná se o kapesní příručku pro orientační určení pylových rousek podle jejich barvy. Naleznete v ní barevné odstíny 59 nejčastějších pylových rousek - časově zařazených do částí včelařské sezóny. Část textu článku je z knihy *Včelařské byliny* od Oldřicha Haragsima.

Marek Konvičný